

Konsten att enas: möteskultur i Sverige

Berättelse

Om du börjar arbeta eller studera i Sverige kommer du snart att märka att man har många möten. På mötena pratar man igenom olika frågor och tar beslut tillsammans. Ofta läggs det mycket tid på att alla ska få säga sin mening innan man bestämmer något. För den som är ny i Sverige kan detta kännas ovanligt, men det hänger ihop med ett ord och ett sätt att tänka som är viktigt i svenskt arbetsliv: konsensus.

Ordet "konsensus" betyder ungefär samsyn eller enighet. Tanken är att man pratar tills alla i gruppen är överens, eller åtminstone kan acceptera, det beslut som tas. Poängen är inte att alla älskar beslutet, utan att ingen säger nej till det. Man kan säga att alla kan leva med beslutet, och det räcker.

I Sverige är det vanligt att försöka förankra beslut. Det betyder att den som leder ett möte ofta vill höra vad medarbetarna tycker innan beslutet tas, i stället för att bestämma helt ensam. På många arbetsplatser och i skolan väntas alla komma till tals, alltså få säga sin mening. Ett möte har då ofta en dagordning, det vill säga en lista över vad mötet ska handla om, och ibland fikar man under tiden.

Det här sättet att tänka syns inte bara på arbetsplatser, utan också i hur landet styrs. Ett tydligt exempel är remissförfarandet. Innan riksdagen beslutar om en ny lag får myndigheter, organisationer, företag och även privatpersoner lämna synpunkter på förslaget. Att hämta in synpunkter från dem som berörs står faktiskt i en av Sveriges grundlagar, regeringsformen. De som svarar kallas remissinstanser, och de får som regel minst tre månader på sig.

Varför gör man så här? En fördel som ofta nämns är att besluten blir mer förankrade. När fler har fått vara med och tycka till blir det lättare att genomföra beslutet, och färre konflikter uppstår. Men det finns också en nackdel som ofta nämns: processen kan ta lång tid. Det krävs många möten och mycket diskussion, och en del tycker att beslut då går för långsamt. Om konsensus är bra eller dåligt är alltså omtvistat – många tycker olika.

För dig som är ny i Sverige är ett bra tips att säga din åsikt. På jobbet eller i ett grupparbete är det ofta uppskattat att du berättar vad du tycker. Tystnad kan nämligen tolkas som att du inte vill vara med och bestämma, även om du egentligen bara är artig eller försiktig.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
konsensus	samsyn och enighet; att man är överens eller kan acceptera
samsyn	när olika personer ser på en sak på ungefär samma sätt
acceptera	att kunna säga ja till något och leva med det

ORD	FÖRKLARING
förankra	att göra ett beslut starkt genom att låta många tycka till
komma till tals	att få möjlighet att säga sin mening
dagordning	en lista över de frågor man ska ta upp på mötet
remiss	när ett förslag skickas ut för att andra ska få tycka till
remissinstans	en myndighet eller organisation som får svara på en remiss
grundlag	en av de viktigaste lagarna, som bestämmer hur landet styrs
omtvistad	något som folk är oeniga om

Läsförståelsefrågor

1. Vad betyder ordet “konsensus” enligt texten?
 1. Att man har bråttom med ett beslut.
 2. Samsyn eller enighet; att alla är överens eller kan acceptera beslutet.
 3. Att chefen alltid bestämmer ensam.
2. Vad menas med att försöka “förankra” ett beslut?
 1. Att bestämma snabbt utan att fråga någon.
 2. Att låta medarbetarna tycka till innan beslutet tas, så att fler är med.
 3. Att skjuta upp beslutet på obestämd tid.
3. Vad är remissförfarandet ett exempel på?
 1. Att riksdagen beslutar om lagar utan att fråga någon.
 2. Att myndigheter, organisationer, företag och privatpersoner får tycka till innan en ny lag beslutas.
 3. Att privatpersoner får skriva nya lagar själva.
4. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Att hämta in synpunkter från berörda står i en av Sveriges grundlagar.
 2. Remissinstanser får som regel minst tre månader på sig att svara.
 3. Konsensus har bara fördelar.
5. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Ett svenskt möte har ofta en dagordning.
 2. Alla arbetsplatser i Sverige måste enligt lag fika på mötena.
 3. Ett konsensusbeslut är ett beslut som alla kan leva med.
6. Texten säger att ett konsensusbeslut inte handlar om att alla “älskar” beslutet. Förklara med egna ord vad det handlar om i stället.
7. Varför kan tystnad på ett svenskt möte tolkas på ett sätt som du kanske inte menar? Svara med stöd i texten.
8. Nämn en fördel och en nackdel med att söka konsensus, enligt texten.

Diskussionsfrågor

- Hur fattas viktiga beslut i en grupp, på ett jobb eller i samhället där du kommer ifrån? Liknar det den svenska modellen, eller är det annorlunda?
- Texten säger att det blir färre konflikter men tar längre tid att söka konsensus. Vad tycker du väger tyngst, snabbhet eller att alla får vara med?

- Är det lätt eller svårt att säga sin åsikt i en grupp? Vad kan göra att man vågar säga vad man tycker?
- **Skriv (5 meningar):** Beskriv hur ett bra möte ser ut enligt dig. Vem ska få säga sin mening, vem ska leda, och hur ska man ta beslutet?